

**Typowe błędy w sporządzaniu
OPZ i PFU
przy modernizacji przejazdów
kolejowo-drogowych i ich skutki
w kontekście zapisów ustawy
prawo zamówień publicznych**

1) Otoczenie prawne

Dz.U. 2004 Nr 19 poz. 177

U S T A W A

z dnia 29 stycznia 2004 r.

Prawo zamówień publicznych

1) Otoczenie prawne (Art. 2 ustawy PZP)

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) cenie – należy przez to rozumieć cenę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. poz. 915);
- 1a) cyklu życia – należy przez to rozumieć wszelkie możliwe kolejne lub powiązane fazy istnienia przedmiotu dostawy, usługi lub roboty budowlanej, w szczególności badanie, rozwój, projektowanie przemysłowe, testowanie, produkcję, transport, używanie, naprawę, modernizację, zmianę, utrzymanie przez okres istnienia, logistykę, szkolenie, zużycie, wyburzenie, wycofanie i usuwanie;

1) Otoczenie prawne (Art. 7 ustawy PZP)

Rozdział 2

Zasady udzielania zamówień

Art. 7. 1. Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców oraz zgodnie z zasadami proporcjonalności i przejrzystości.

1) Otoczenie prawne (Art. 29 ustawy PZP)

Rozdział 2

Przygotowanie postępowania

Art. 29. 1. Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.

2. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję.

1) Otoczenie prawne (Art. 29 ustawy PZP)

3. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców lub produktów, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia i zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”.

1) Otoczenie prawne (Art. 29 ustawy PZP)

4. Zamawiający może określić w opisie przedmiotu zamówienia wymagania związane z realizacją zamówienia, które mogą obejmować aspekty gospodarcze, środowiskowe, społeczne, związane z innowacyjnością lub zatrudnieniem,

1) Otoczenie prawne (Art. 30 ustawy PZP)

Art. 30. 1. Zamawiający opisuje przedmiot zamówienia w jeden z następujących sposobów, z uwzględnieniem odrębnych przepisów technicznych:

- 1) przez określenie wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, w tym wymagań środowiskowych, pod warunkiem że podane parametry są dostatecznie precyzyjne, aby umożliwić wykonawcom ustalenie przedmiotu zamówienia, a zamawiającemu udzielenie zamówienia;
- 3) przez odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w pkt 2, oraz przez odniesienie do wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, o których mowa w pkt 1, w zakresie wybranych cech;

1) Otoczenie prawne (Art. 30 ustawy PZP)

3. W przypadku braku Polskich Norm przenoszących normy europejskie, norm innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących normy europejskie oraz norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przy opisie przedmiotu zamówienia uwzględnia się w kolejności:

- 1) Polskie Normy;
- 2) polskie aprobaty techniczne;
- 3) polskie specyfikacje techniczne dotyczące projektowania, wyliczeń i realizacji robót budowlanych oraz wykorzystania dostaw;
- 4) krajowe deklaracje zgodności oraz krajowe deklaracje właściwości użytkowych wyrobu budowlanego lub krajowe oceny techniczne wydawane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 883, z 2015 r. poz. 1165 oraz z 2016 r. poz. 542).

1) Otoczenie prawne (Art. 30 ustawy PZP)

4. Opisując przedmiot zamówienia przez odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, aprobat, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 3, zamawiający jest obowiązany wskazać, że dopuszcza rozwiązania równoważne opisywanym, a odniesieniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważne”.

1) Otoczenie prawne (Art. 30 ustawy PZP)

8. W przypadku zamówień na roboty budowlane zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia wymagane cechy materiału, produktu lub usługi, odpowiadające przeznaczeniu zamierzonemu przez zamawiającego, w szczególności:

- 1) wymaga, adekwatnie do przedmiotu zamówienia, dostosowania projektu do potrzeb wszystkich użytkowników, w tym zapewnienia dostępności dla osób niepełnosprawnych;

1) Otoczenie prawne (Art. 30 ustawy PZP)

- 2) może wymagać:
  - a) określonych poziomów oddziaływania na środowisko i klimat,
  - b) certyfikatu zgodności lub deklaracji zgodności,
  - c) określonej wydajności, bezpieczeństwa lub wymiarów, w tym procedur dotyczących zapewnienia jakości,
  - d) określonej terminologii, symboli, testów i metod testowania,
  - e) określonego opakowania i oznakowania,
  - f) instrukcji użytkowania,
  - g) procesów i metod produkcji na każdym etapie cyklu życia obiektów budowlanych,

1) Otoczenie prawne (Art. 30 ustawy PZP)

- h) dodatkowych badań i testów przeprowadzanych przez jednostki autoryzowane w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. poz. 542),
- i) określonych zasad dotyczących projektowania i kosztorysowania,
- j) warunków testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych,
- k) metod i technik budowy,
- l) wszelkich pozostałych warunków technicznych.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Zapisanie w PFU lub SIWZ, jako obligatoryjnego obowiązku zabudowy określonego typu nawierzchni na przejazdach kolejowych, bez określenia np.:

- minimalnej wytrzymałości lub nośności,
- mrozoodporności,
- ścieralności,
- chropowatości,
- modelu obciążenia statycznego i dynamicznego w zakresie nawierzchni drogowej i kolejowej,
- poziomu generowanego hałasu i drgań,
- trwałości, niezawodności, dostępności,
- kosztów cyklu życia (LCC),
- itp.

w sposób rażąco ogranicza uczciwą konkurencję i preferuje określonych producentów

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Zgodnie z art. 29 ust 2 PZP, zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję.

PZP zabrania także określania szczególnego procesu zabudowy danego elementu przez wykonawcę, jeśli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych produktów jak ma to miejsce w powyższym postępowaniu.

Do stwierdzenia nieprawidłowości w opisie przedmiotu zamówienia, a tym samym sprzeczności z prawem, wystarczy więc jedynie zaistnienie możliwości utrudniania uczciwej konkurencji poprzez zastosowanie określonych zapisów w specyfikacji, niekoniecznie zaś realnego uniemożliwienia takiej konkurencji

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

W przypadku oceny konkretnego stanu faktycznego jako naruszenia zakazu sformułowanego w art. 29 ust. 2 PZP, wystarczającym jest uprawdopodobnienie utrudnienia konkurencji przy opisie przedmiotu zamówienia.

Z przepisu tego wynika zakaz opisywania przedmiotu zamówienia w taki sposób, który mógłby potencjalnie zagrozić uczciwej konkurencji, nie zaś zakaz sporządzenia opisu w taki sposób, że w obrocie istnieją inne produkty, których zaoferowanie byłoby niemożliwe.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Art. 23 ust. 8 Dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi wskazano, że:

*„Jeżeli nie uzasadnia tego przedmiot zamówienia, **specyfikacje techniczne nie mogą zawierać odniesienia do konkretnej marki ani źródła ani też do żadnego szczególnego procesu, znaku handlowego, patentu, typu, pochodzenia lub produkcji, które mogłyby prowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania pewnych przedsiębiorstw albo produktów**”.*

Odniesienie takie jest dopuszczalne wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, gdy dostatecznie precyzyjny i zrozumiały opis przedmiotu zamówienia, zgodny z ust. 3 i 4, nie jest możliwy; odniesieniu takiemu towarzyszą słowa „lub równoważny”.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

KIO/KD 16/12 „Stosownie do treści art. 29 ustawy PZP., przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.

Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. Dodatkowo też przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia i zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”.
Naruszeniem zasady uczciwej konkurencji jest opisanie przedmiotu zamówienia z użyciem oznaczeń wskazujących na konkretnego producenta lub konkretny produkt albo z użyciem parametrów wskazujących na konkretnego producenta, dostawcę albo konkretny wyrób” (wyrok KIO z dnia 16 maja 2008 r. sygn. akt KIO/UZP/423/08).

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Zamawiający powinien zatem unikać wszelkich sformułowań lub parametrów, które wskazywałyby na konkretny produkt, dostawcę lub wykonawcę.

Nie można mówić o zachowaniu zasady uczciwej konkurencji w sytuacji, gdy przedmiot zamówienia określany jest w sposób wskazujący na konkretny produkt, przy czym produkt ten nie musi być nazwany przez zamawiającego, wystarczy, że wymogi i parametry dla przedmiotu zamówienia określone są tak, że aby je spełnić oferent musi dostarczyć jeden konkretny produkt (wyrok Zespołu Arbitrów z dnia 20 kwietnia 2004 r., sygn. akt: UZP/ZO/0-725 oraz wyrok z dnia 18 grudnia 2003 r. sygn. akt: UZP/ZO/0-2098/03).

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

KIO w wyroku z dnia 11 stycznia 2008 r. sygn. akt: KIO/UZP 33/07, jednoznacznie stwierdziła, iż *zamawiającemu wolno określić przedmiot zamówienia w sposób odpowiadający jego potrzebom, pod warunkiem, że określenie przedmiotu zamówienia nie spowoduje wyeliminowania konkurencji poprzez wskazanie na konkretne rozwiązania techniczne, które oferuje tylko jeden dostawca.*

Oznacza to konieczność eliminacji z opisu przedmiotu zamówienia wszelkich sformułowań, które mogłyby wskazywać na konkretnego wykonawcę, bądź które eliminowałyby konkretnych wykonawców, uniemożliwiając im złożenie ofert lub powodowałyby sytuację, w której jeden z zainteresowanych wykonawców byłby bardziej uprzywilejowany od pozostałych.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Działaniem wbrew zasadzie uczciwej konkurencji jest również na tyle rygorystyczne określenie wymagań jakie powinien spełnić przedmiot zamówienia, że nie jest to uzasadnione potrzebami zamawiającego, a ponadto sprawia, że dopuszczenie rozwiązań równoważnych ma charakter jedynie pozorny.

Nie można mówić o zachowaniu zasady uczciwej konkurencji w sytuacji, gdy przedmiot zamówienia określany jest w sposób wskazujący na konkretny produkt, przy czym produkt ten nie musi być nazwany przez zamawiającego - wystarczy, że wymogi i parametry dla przedmiotu zamówienia określone są tak, że aby je spełnić wykonawca musi dostarczyć jeden konkretny produkt.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

KIO z dnia 16 maja 2008 r. (sygn. akt KIO/UZP 423/08), w którym Izba stwierdziła, że:

„Naruszeniem zasady uczciwej konkurencji jest opisanie przedmiotu zamówienia z użyciem oznaczeń wskazujących na konkretnego producenta lub konkretny produkt albo z użyciem parametrów wskazujących na konkretnego producenta, dostawcę albo konkretny wyrób”.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

KIO z 7 stycznia 2008 r. (sygn. akt KIO/UZP 28/07; KIO/UZP 100/07), w którego uzasadnieniu Izba stwierdziła, że:

„Przepis art. 29 ust. 2 ustawy PZP. zakazuje opisywania przedmiotu zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. Należy przy tym zauważyć, że przez utrudnienie uczciwej konkurencji należy rozumieć opisywanie przedmiotu zamówienia poprzez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia (z wyjątkiem sytuacji zastrzeżonych w ustawie), lub poprzez opisanie przedmiotu zamówienia z wykorzystaniem oznaczeń lub parametrów wskazujących konkretnego producenta (dostawcę), lub konkretny produkt. W szerokim rozumieniu tego przepisu ograniczenie zasady uczciwej konkurencji może nastąpić w wyniku opisanie przedmiotu zamówienia w sposób na tyle rygorystyczny, że ogranicza to krąg wykonawców zdolnych do wykonania zamówienia, a jednocześnie nie jest to uzasadnione potrzebami zamawiającego”.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

KIO/UZP 189/10 Krajowa Izba Odwoławcza stwierdziła natomiast, że: *„Pojęcie równoważności nie może oznaczać tożsamości produktów, ponieważ przeczyłoby to istocie oferowania produktów równoważnych i czyniłoby możliwość oferowania produktów równoważnych pozorną i w praktyce niemożliwą do spełnienia.*

Rozwiązanie równoważne nie może oznaczać, że inne zaproponowane w ramach tej równoważności urządzenie ma spełniać wszystkie parametry konkretnego urządzenia, określonego producenta, przyjętego przez projektanta, gdyż naruszałoby to zasadę równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji.”

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Art. 93 ust. 1 pkt 7 PZP nakłada na zamawiającego obowiązek unieważnienia postępowania w sytuacji, gdy postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Jeżeli zatem zamawiający opisał przedmiot zamówienia przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, a możliwe było opisanie przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń - oznacza to, że dokonał czynności z naruszeniem przepisu PZP, które miało lub mogło mieć wpływ na wynik postępowania.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 146 ust. 6 oraz w zw. z art. 7 ust. 1 PZP, KIO w wyroku w wyroku KIO 2428/12 uznała, że *„(...) nie jest wystarczające dla dokonania prawidłowego opisu przedmiotu zamówienia na podstawie art. 29 ust. 3 PZP. wskazanie przez zamawiającego na konkretny znak towarowy, patent lub pochodzenie oraz dodanie określenia „lub równoważne” albo innego podobnego wyrazu.*

W opisie przedmiotu zamówienia powinny znaleźć się stwierdzenia precyzujące wymogi zamawiającego w odniesieniu do dopuszczanego przez niego zakresu „równoważności” oferty. W przeciwnym razie nie będzie w stanie ocenić, czy oferty przedstawiające produkty różniące się między sobą mają charakter ofert równoważnych. =>>>

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Zamawiający wskazując w siwz na konkretny produkt, a pomijając minimalne wymagania wskazujące na jego oczekiwania co do oferowanego produktu, zniechęca do udziału w postępowaniu wykonawców oferujących produkty innych marek.

Podkreślić tym samym trzeba, iż zdefiniowanie równoważności służyć ma realizacji wyrażonej w art. 7 ust. 1 zasadzie równego dostępu wykonawców do zamówienia oraz uczciwej konkurencji odczytywanej w świetle art. 29 ust. 1 PZP nakazującego zamawiającemu opisanie przedmiotu zamówienia w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.

Niewątpliwie zatem dookreślenie pojęcia równoważności na gruncie konkretnej sprawy będzie służyło relacji wytycznych wyartykułowanych w art. 29 ust. 1 i 2 PZP w zw. z art. 7 ust. 1 PZP”.

2) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

Dodatkowo podkreślenia wymaga, fakt iż zamawiający narusza ustawę także wówczas jeżeli mimo, że istnieją sposoby opisanie przedmiotu zamówienia w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, to mimo to opisuje go poprzez wskazanie na znak towarowy lub podanie innych parametrów przesądzających o wyborze konkretnej marki co potwierdza wyrok KIO 2480/10 z 24 listopada 2010 r.

Wymagania prawne a rzeczywistość

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ3/11306/05122/15/P

Tabela 16 Zestawienie przejazdów kolejowych

Lp.	Km przejazdu*	Kat. istniejąca	Istniejąca nawierzchnia przejazdu	Kat. proponowana	Nawierzchnia proponowana
1	85,788	-	-	Bez zmian	Bez zmian
2	86,714	przejście na peron	-	E dojście do peronów	z płyt żelbetowych małogabarytowych
3	86,970	-	-	B	z płyt żelbetowych małogabarytowych
4	86,985	A	Płyty betonowe	Likwidacja przejazdu	-
5	88,057	D	Płyty betonowe	Likwidacja przejazdu Projektowany wiadukt kolejowy (przejazd gospodarczy)	-
6	89,063	D	Płyty betonowe	B	z płyt żelbetowych małogabarytowych
7	90,397	D	Płyty betonowe	B	z płyt żelbetowych małogabarytowych
8	90,802	A	Płyty betonowe	B	z płyt żelbetowych małogabarytowych

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA2/24840/09382/16/P

Tabela 29 Tabela przejazdów w poziomie szyn

Lp.	Kilometr	Kategoria drogi	Istniejąca kat. przejazdu	Projektowana kat. przejazdu	Projektowana zabudowa (typ nawierzchni)
1.	107,349	gminna	D	D	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
2.	111,741	gminna	D (planowana zmiana do kat. F przez IŻ Szczecin)	F	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
3.	112,813	gminna	D (planowana zmiana do kat. F przez IŻ Szczecin)	F	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
4.	115,229	krajowa nr 20	A	A+TVU	Edilon LC-L, szyny E60E1
5.	122,054	wojewódzka nr 206	B	B+TVU	Płyty małogabarytowe
6.	127,844	gminna	D	D	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
7.	130,797	gminna	D (planowana zmiana do kat. F przez IŻ Szczecin)	F	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
8.	132,035	powiatowa nr 1162G	D	C	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
9.	136,475	gminna	D (planowana zmiana do kat. F przez IŻ Szczecin)	F	Płyty wielkogabarytowe (CBP)
10.	137,993	powiatowa nr 1147G	D	D	Płyty wielkogabarytowe (CBP)

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA5/0000P/09889/16/P

2	237,929	B	gminna	Słowik, Spacerowa	Przejazd kategorii B zabudowa nawierzchni przejazdu z płyt gumowych szerokość zabudowy 8,4 m budowa odwodnienia opaskowego - drenażu pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodne z pochyleniem podłużnym torów oraz przechyłką budowa nawierzchni drogowej na przejeździe szerokości 6,0 m budowa obustronnych poboczy szerokości 0,75 m projekty stałej i tymczasowej organizacji ruchu
14	256,551	B	wojewódzka DW789	Nowa Wieś Żarecka, Koziegłowska	Przejazd kategorii B zabudowa nawierzchni przejazdu z wielkogabarytowych płyt – zintegrowana nawierzchnia kolejowo – drogowa „szyna w otulinie” szerokość zabudowy 10,0 m budowa odwodnienia opaskowego - drenażu pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodne z pochyleniem podłużnym torów oraz przechyłką budowa nawierzchni drogowej na przejeździe szerokości 6,0 m budowa obustronnych poboczy szerokości 1,25 m projekty stałej i tymczasowej organizacji ruchu

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA5/0000P/09889/16/P

Przy projektowaniu i budowie skrzyżowań w poziomie szyn zweryfikować przewidywany zakres robót. Zastosowane rozwiązania muszą spełniać wymagania obowiązujących przepisów, w tym rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać skrzyżowania linii kolejowych oraz bocznic kolejowych z drogami i ich usytuowania oraz rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla przejazdu w km 235,958 Zamawiający zastrzega możliwość wyłączenia przewidywanych robót z zakresu prac dla linii kolejowej nr 1 w przypadku niemożności zawarcia porozumienia z zarządcą drogi oraz braku zagwarantowania przez niego środków na współfinansowanie inwestycji, zgodnie z ustaleniami ze spotkania w Zakładzie Linii Kolejowych w Częstochowie w dniu 09.03.2016 r., notatka ze spotkania w Załączniku nr 17.

W przypadku odstąpienia od budowy skrzyżowania dwupoziomowego Zarządca kolei zgodnie z § 13 Rozporządzenia (Dz. U. 2015 Poz. 1744) ustali kategorię przejazdu i sposób jego zabezpieczenia w nowych warunkach eksploatacyjnych.

Dla projektów przebudowy skrzyżowań w poziomie szyn oraz projektów stałej i tymczasowej organizacji ruchu należy uzyskać wszelkie wymagane warunki, uzgodnienia, opinie i zatwierdzenia.

Projekty przebudowy przejazdów kolejowo – drogowych muszą być skoordynowane branżowo. Należy wykonać wspólny rysunek zawierający wszystkie branże. Rysunek powinien zostać podpisany przez wszystkich projektantów branżowych.

Drogi

Zestawienie odcinków dróg, w związku likwidacją lub przebudową skrzyżowań w poziomie szyn na linii nr 1.

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA5/0000P/09889/16/P

Załącznik nr 7 do PFU dla zadania pn. Zaprojektowanie i wykonanie robót dla zadania pn. „Rewitalizacja regionalnej linii kolejowej nr 210 na odcinku Szczecinek – Runowo Pomorskie”

Tabela 48 - Przejazd kat. A km 129,619

STAN ISTNIEJĄCY							STAN PROJEKTOWANY				
Nazwa i klasa drogi	Zarządca drogi	Kategoria przejazdu	Szer. korony ulicy na przejeździe [m]	Szer. jezdni ulicy na przejeździe [m]	Ogólna długość przejazdu [m]	Kąt skrzyżowania drogi (ulicy) z torami kolejowymi [°]	Wariant	Projektowana na kategoria przejazdu	Projektowana szerokość jezdni drogi na przejeździe	Projektowana szerokość chodnika	Rozwiązania projektowe - przeznaczenie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Droga wojewódzka nr 175 Drawsko Pomorskie - Kalisz Pomorski G	Zarząd Dróg Wojewódzkich	A	9,00	7,00	12,57	70	1a	A	7,0	-	Przejazd kategorii A planowany jest do modernizacji i utrzymania kat. A. Nawierzchnia z płyt przejazdowych małogabarytowych. Przejazd wyposażony w urządzenia TV-U. Przejazd przez 2 tory.

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA4/23467/08802/16/P

PFU dla zadania pn. "Prace na liniach kolejowych nr 153, 199, 681, 682 oraz 872 na odcinku Toszek Północ - Rudziniec Gliwicki - Stare Koźle"

Lp.	Km przejazdu	Kat. przej. istn.	Kat. przej. proj.	Nazwa drogi	Zakres robót do wykonania
5	007,489	D	D	Droga leśna – dojazd Bycina-Ciochowice	wymiana płyt CBP na nowe remont / utwardzenie nawierzchni na dojazdach do przejazdu oznakowanie zgodne z wymogami dla kategorii przejazdu
6	009,283	B	B	Pyskowice-Ujazd	wymiana płyt na małogabarytowe
7	010,287	D	F	Droga wewnętrzna – dojazd Bycina-Pławniowice	wymiana płyt CBP na nowe remont / utwardzenie nawierzchni na dojazdach do przejazdu oznakowanie zgodne z wymogami dla kategorii przejazdu

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IRR4/2/28223/10608/16/P

7.	10,822	A	Zdzieszowice, ul. Górna	Wykonanie robót związanych z wymianą nawierzchni, z wykonaniem odwodnienia. Zabudowa nawierzchni z płyt wielkogabarytowych betonowych. Zmiana kategorii przejazdu na kat. B. Wymiana i uzupełnienie oznakowania drogowego związanego z przejazdem, w tym urządzeń BRD oraz wygradzeń zabezpieczających w rejonie przejazdu.
8.	11,772	A	Rozwadza, ul. Wincentego Pstrowskiego	Wykonanie robót związanych z wymianą nawierzchni, z wykonaniem odwodnienia. Zabudowa nawierzchni z małogabarytowych ciężkich płyt gumowych. Zmiana kategorii przejazdu na kat. B.

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ4/28332/10654/16/P

9	63.493	D	C	Sycze - Moszczona Pańska/ Urząd Gminy Nurzec	CBP	<p>W zakresie dostosowania widoczności w obrębie tzw. trójkątów widoczności dla prędkości 120 km/h, przejazd objęty programem linii objazdowych</p> <p>W zakresie dostosowania pochylenia na dojazdach, przejazd objęty programem linii objazdowych</p> <p>Zabudowa nowej nawierzchni przejazdowej (plyty wielkogabarytowe) wraz z krawężnikami KK97 lub z rozwiązaniami alternatywnymi (zewnątrzne płyty powinny się opierać na krawężnikach - eliminacja zjawiska „klawiszowania” płyt)..</p> <p>Wykonanie nawierzchni asfaltowej na międzytorzu i podjazdach (dł. str. lewa - 5m, str. prawa - 5m, szer. - 5m) wraz z podbudową</p> <p>Utwardzenie drogi dojazdowej wysiewką z mechanicznego oczyszczania tłucznia lub materiałem o podobnych parametrach uziarnienia (dł. str. lewa - 25m, str. prawa - 25m, szer. - 5m)</p> <p>W zakresie uzupełnienia oznakowania, przejazd objęty programem linii objazdowych</p>
				białystok		
18	70.794	A	A	Żerczyce -Nurzec - Augustynka/ Zarząd Dróg Powiatowych Siemiatycze	plyty małogabarytowe	<p>W zakresie dostosowania widoczności w obrębie tzw. trójkątów widoczności dla prędkości 120 km/h, przejazd objęty programem linii objazdowych</p> <p>W zakresie dostosowania pochylenia na dojazdach, przejazd objęty programem linii objazdowych</p> <p>W zakresie wykonania nawierzchni jezdni przejazd objęty projektem linii objazdowych</p> <p>Wykonanie nawierzchni chodnika wraz z podbudową</p> <p>Zabudowa nowej nawierzchni przejazdowej (plyty małogabarytowe)</p> <p>W zakresie uzupełnienia oznakowania, przejazd objęty programem linii objazdowych</p>

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ6/28448/10673/16/P cz. 1

Tabela 20. Zakres prac dla przejazdów kolejowych i przejść dla pieszych

Nr	Km	Nazwa i klasa drogi	Zarządca drogi	Projektowana kategoria przejazdu	Projektowana szerokość na dojeździe	Projektowana nawierzchnia na dojeździe	Rozwiązania projektowe
1	2	3	4	11	12	14	15
1	145,854	droga powiatowa klasy Z	Zarząd Dróg Powiatowych Skarżysko - Kamienna	A	6,00	Bez zmian	<ul style="list-style-type: none"> - naprawa (uzupełnienie ubytków) nawierzchni na dojazdach w granicach pasa kolejowego - zabudowa nawierzchni przejazdowej z małogabarytowych płyt typu <u>Mirosław Ujski (dla wszystkich torów)</u> - budowa odwodnienia opaskowego – drenażu - pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodne z obowiązującymi przepisami - budowa jednostronnego chodnika szerokości 2,0m - wymiana nawierzchni drogowej bitumicznej na przejeździe, - uzupełnienie oznakowania i wygradzeń - doprowadzenie przejazdu i terenu na trójkącie widoczności do warunków

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ6/28448/10673/16/P cz. 2

6	155,609	droga powiatowa nr 0563T klasy Z	Zarząd Dróg Powiatowych Starachowice	A	6,00	Bez zmian	naprawa (uzupełnienie ubytków) nawierzchni na dojazdach w granicach pasa kolejowego - zabudowa – wymiana nawierzchni przejazdowej z małogabarytowych płyt typu Mirosław Ujski (wszystkie tory) - budowa odwodnienia opaskowego – drenażu - pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodne z obowiązującymi przepisami - przebudowa jednostronnego chodnika szerokości 2,0m - wymiana nawierzchni drogowej bitumicznej na przejeździe - uzupełnienie oznakowania i wygradzeń - doprowadzenie przejazdu i terenu na trójkącie widoczności do warunków
---	---------	----------------------------------	--------------------------------------	---	------	-----------	---

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ6/28448/10673/16/P cz. 3

13	162,231	droga powiatowa nr 0906T klasy Z	Zarząd Dróg Powiatowych Starachowice	A	6,00	Bez zmian	<ul style="list-style-type: none"> - naprawa (uzupełnienie ubytków) nawierzchni na dojazdach w granicach pasa kolejowego - zabudowa nawierzchni przejazdowej z płyt Tines (wszystkie tory). - budowa odwodnienia opaskowego – drenażu - - pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodne z obowiązującymi przepisami - przebudowa obustronnego chodnika szerokości 2,00m - ułożenie nawierzchni drogowej bitumicznej na przejeździe
41	204,802	droga wojewódzka nr 755 klasy G	Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich Kielce	B	7,00	Bez zmian	<ul style="list-style-type: none"> - naprawa (uzupełnienie ubytków) nawierzchni na dojazdach w granicach pasa kolejowego - zabudowa nawierzchni przejazdowej z płyt Tines (wszystkie tory). - budowa odwodnienia opaskowego – drenażu - pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodne z obowiązującymi przepisami - ułożenie nawierzchni drogowej bitumicznej na przejeździe - uzupełnienie oznakowania i wygrodzeń - doprowadzenie przejazdu i terenu na trójkącie widoczności do warunków widoczności zapisanych w rozporządzeniu

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ6/28448/10673/16/P cz. 4

72	241,281	droga krajowa nr 77	Rejon dróg Krajowych Opatów	A	7,00	Bez zmian	<p>MU - zapewne skrót od Mirosław Ujski (płyty małogabrytowe)</p> <ul style="list-style-type: none"> - naprawa (uzupełnienie ubytków) nawierzchni na dojazdach w granicach pasa kolejowego - zabudowa przejazdu płytami MU (wszystkie tory) - budowa odwodnienia opaskowego – drenażu - pochylenie poprzeczne i podłużne nawierzchni drogowej na przejeździe zgodnie z obowiązującymi przepisami - ułożenie nawierzchni drogowej bitumicznej na przejeździe - uzupełnienie oznakowania i wygradzeń - doprowadzenie przejazdu i terenu na trójkącie widoczności do warunków widoczności zapisanych w rozporządzeniu
----	---------	---------------------	-----------------------------	---	------	-----------	---

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 6060/ICZ5/28509/10714/16/P

Lp.	Km przejazdu	Nazwa drogi	Zarządca	Nawierzchnia istn.	Kat. przejazdu		Zakres robót do wykonania
					ist.	proj.	
							typu CBP.
57	101.989	Dojście do peronu	Zakład Linii Kolejowych w Olsztynie	CBP	E	E	Wykonanie prac związanych z kompleksową wymianą nawierzchni kolejowej i drogowej z wykonaniem odwodnienia opaskowego. Zabudowa nawierzchni typu CBP. Budowa chodników do peronów szer. 3m. Zmiana lokalizacji na km 102+306.
58	102.645	Olsztynek - Jedwabno - Szczytno - Pisz - Szczuczyn	GDDKiA	CBP	A	A	Wykonanie prac związanych z kompleksową wymianą nawierzchni kolejowej i drogowej (na długości 10m od przejazdu) z wykonaniem odwodnienia opaskowego. Zabudowa nawierzchni typu MU.
59	103.845	ul. Długa z ul. Mazurską	ZDP Pisz	CBP	E	E	Brak robót.
60	104.457	Olsztynek - Jedwabno - Szczytno - Pisz - Szczuczyn	GDDKiA	MU	D	B	Wykonanie prac związanych z kompleksową wymianą nawierzchni kolejowej i drogowej (na długości 10m od przejazdu) z wykonaniem odwodnienia opaskowego. Zabudowa nawierzchni typu MU. Budowa chodników do peronów szer. 3m.
		ul. Załobw w					

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA3/18118/06792/16/P

9	14,509	A	Czudec	UG Czudec	Dojazd do zabudowań, pól	Wymiana płyt CBP na przejeździe, odwodnienie opaskowe, uzupełnienie oznakowania pionowego, rewitalizacja nawierzchni drogowej
10	15,373	A	Czudec	PZD Strzyżów	Droga nr 1411R	Przebudowa nawierzchni CBP na przejeździe na nawierzchnię o konstrukcji bezpodsypkowej typu "szyna w otulinie", odwodnienie opaskowe, rewitalizacja nawierzchni drogowej
11	15,926	D=>C	Czudec	UG Czudec	Dojazd do zabudowań pól	Przebudowa nawierzchni CBP na przejeździe na nawierzchnię z płyt małogabarytowych, odwodnienie opaskowe

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA2/28045/00486/17/P

3.6.5 Skrzyżowania w poziomie szyn

(R) W celu likwidacji zbędnych przejazdów kolejowo-drogowych w poziomie szyn, Wykonawca podczas procesu projektowania prac modernizacyjnych/rewitalizacyjnych przeanalizuje układ komunikacyjny dróg, jako całości funkcjonalnie połączonej z przejazdami kolejowo-drogowymi. Wykonawca powinien dążyć do przeorganizowania tego układu, aby możliwe było przekierowywanie ruchu na sąsiednie przejazdy wyższej lub tej samej kategorii w celu skanalizowania ruchu na mniejszej liczbie przejazdów kolejowo-drogowych. Działanie powyższe należy przeprowadzić w porozumieniu z Zamawiającym, władzami administracji lokalnej i zarządcami dróg.

Tabela 25 Zakres robót na przejazdach

Lp.	Km przejazdu	kat.	Lokalizacja	Zakres robót do wykonania
1	346,967	A	Droga krajowa Bydgoszcz – Inowrocław (Nowa Wieś Wielka)	1) Wymiana płyt przejazdowych na nawierzchnię gumową (np. typu STRAIL), 2) Wykonanie odwodnienia przejazdu, 3) Uzupelnienie oznakowania pionowego, 5) Uzupelnienie oznakowania poziomego, 6) Energetyka (oświetlenie), 7) Urządzenia srk (z uzależnieniem w przebiegach).

3) Przykłady zapisów w PFU i SIWZ

Postępowanie 9090/IREZA5/05621/01996/17/P

6.5 Skrzyżowania w poziomie szyn

W trakcie prowadzonych robót nawierzchniowych należy dokonać demontażu i , po wymianie nawierzchni torowej, montażu nawierzchni drogowej na przejazdach kolejowych w km 266,523, 274,024, 274,766, 276,365, 278,839, 279,412, 281,313, 284,473 oraz na dojazdach do tych przejazdów i na międzytorzu torów nr 1 i 2 na tych przejazdach. Należy zbudować płyty przejazdowe przystosowane do typu nawierzchni i przytwierdzenia szyn do podkładów oraz nawierzchnię bitumiczną lub betonową. Na przejeździe w km 279,412 należy również dokonać demontażu i , po wymianie nawierzchni torowej , montażu nawierzchni drogowej w torze nr 4 oraz na dojeździe do toru nr 4 i na międzytorzu torów nr 2 i 4.

Do obowiązków Wykonawcy należy również rozpoznanie i usunięcie wszelkich kolizji nad i podziemnych.

Zakres robót do wykonania na poszczególnych przejazdach:

- km 266,523 – wymiana nawierzchni w torze nr 1 i 2, drenaż opaskowy, geowłóknina separacyjna, wymiana podsypki, **zabudowa płyt typu MU.**
- km 274,024 – wymiana nawierzchni w torze nr 1 i 2, drenaż opaskowy, geowłóknina separacyjna, wymiana podsypki, **zabudowa płyt typu CBP.**
- km 274,766 – wymiana nawierzchni w torze nr 1 i 2, drenaż opaskowy, geowłóknina separacyjna, wymiana podsypki, **zabudowa płyt typu MU.**
- km 276,365 – regulacja toru nr 2 w planie i profilu, asfaltowanie podjazdów i międzytorza.
- km 278,839 – regulacja toru nr 2 w planie i profilu, asfaltowanie podjazdów i międzytorza.
- km 279,412 – wymiana nawierzchni w torze nr 1, 2, 4, drenaż opaskowy, geowłóknina separacyjna, wymiana podsypki, **zabudowa płyt typu MU.**
- km 281,313 – regulacja toru nr 2 w planie i profilu, asfaltowanie podjazdów i międzytorza.
- km 284,473 – **wymiana płyt CBP na MU,** regulacja torów nr 1 i 2 w planie i profilu, asfaltowanie podjazdów i międzytorza.

Skrzyżowania w poziomie szyn powinny być wykonane i osygnalizowane zarówno od strony torów jak i drogi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz instrukcją Id-1 obowiązującą u Zamawiającego.

Warunki techniczne oraz inne wymagania w zakresie projektowania i budowy skrzyżowania linii kolei użytku publicznego i linii kolei użytku niepublicznego z drogami publicznymi i jego usytuowanie określa Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać skrzyżowania linii kolejowych z drogami publicznymi i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1744).

4) Skutki niewłaściwych zapisów w PFU i SIWZ

- Wydłużenie postępowania przetargowego o kilka miesięcy
- Zaangażowanie dodatkowego personelu i kancelarii prawnych w przygotowanie dokumentacji dla Prezesa UZP
- Unieważnienie postępowania przetargowego
- Postępowanie odszkodowawcze z tytułu kar naliczonych przez wykonawcę za zerwaną przez PKP PLK umowę
- Wstrzymanie modernizacji głównych ciągów z powodu przedłużenia się prac na trasach objazdowych
- Podniesienie ogólnych kosztów realizacji inwestycji
- Wzrost kosztów modernizacji i późniejszej eksploatacji przez stosowanie przestarzałych i czasochłonnych technologii
- Spadek przewozów pasażerskich i towarowych z powodu nieuzasadnionego wydłużenia zamknięć torowych
- Wspieranie nieuczciwych zachowań pracowników spółki

5) Rekomendacje dla sporządzania PFU i SIWZ

- Zaprzestać podawania w OPZ, SIWZ i PFU nazw produktów lub producentów a w zamian podawać minimalne wymagania
- Obligatoryjnie stosować przy zapisach w PFU sformułowanie „lub równoważne” oraz określić minimalne parametry równoważności
- Zacząć stosować w PFU odniesienie do kategorii ruchu np. KR4, KR5, KR6 i parametrów technicznych (mierzalnych)
- Umożliwić wykonawcy dobór lepszych, trwalszych rozwiązań, skracających czas realizacji inwestycji i mające niższe LCC
- Preferować rozwiązania trwalsze i skracające czas zabudowy
- Wymagać od producentów nawierzchni przejazdów załączania wyników badań dla danej wielkości obciążenia ruchem
- Wprowadzić kontrole i działania antykorupcyjne na niższych poziomach spółki w celu eliminowania „dogadywania się”
- Rozpocząć prowadzenie przekrojowych, transparentnych i niezależnych badań w zakresie trwałości i LCC równych nawierzchni kolejowych

Dziękuję za Uwagę

Piotr Kazimierowski

M: 785 080 000

biuro@auditrail.pl

www.auditrail.pl